

Standardy Ochrony Małoletnich

Koło Przyjaciół Korczakowa

Podstawowym celem wprowadzenia standardów jest zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim podopiecznym stowarzyszenia KPK w czasie trwania imprez przez nie organizowanych, dbałość o ich dobro, uwzględnianie ich potrzeb i podejmowanie działań w ich jak najlepszym interesie.

1) Cele wprowadzenia Standardów

- a) zwrócenie uwagi pracowników zatrudnianych przez KPK do pracy z dziećmi, rodziców (opiekunów prawnych) i podmiotów współpracujących na konieczność podejmowania wzmożonych działań na rzecz ochrony małoletnich przed krzywdzeniem;
- b) określenie zakresu obowiązków pracowników w działaniach podejmowanych na rzecz ochrony podopiecznych przed krzywdzeniem; Wszyscy członkowie personelu są zobowiązani do zapoznania się ze standardami ochrony małoletnich obowiązującymi na imprezach organizowanych przez KPK, co poświadczają podpisem stosownego oświadczenia (zał. Nr 1);
- c) wypracowanie adekwatnej procedury do wykorzystania podczas interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich;
- d) wprowadzenie wzmożonej działalności profilaktyczno - wychowawczej w zakresie zapewnienia ochrony dzieci i młodzieży przed przemocą.

2) Definicja krzywdzenia

Krzywdzenie – należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie, lub zaniechanie działania jednostki, instytucji, lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania, lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody podopiecznego placówki i/lub zakłócają ich optymalny rozwój.

Wyróżnia się następujące formy krzywdzenia:

- a) przemoc fizyczna - przemoc, w wyniku której małoletni doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożony. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź w wyniku zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za małoletniego, lub ze strony osoby, której małoletni ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec małoletniego może być czynnością powtarzalną lub jednorazową;
- b) przemoc psychiczna – to przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy małoletnim a opiekunem, obejmująca zarówno działania jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z małoletnim opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z małoletnim, niedostrzeganie lub nieuznanie indywidualności małoletniego i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a małoletnim;
- c) wykorzystywanie seksualne – włączanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między małoletnim a dorosłym lub małoletnim a innym małoletnim, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy;
- d) zaniedbywanie małoletniego – chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji małoletniego z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

3) Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu

- a) KPK dba, aby osoby zatrudnione do pracy z dziećmi w ramach organizowanych imprez, zarówno osoby pracujące na podstawie umowy – zlecenia w charakterze wychowawców i instruktorów, jak i wolontariusze, stażyści, praktykanci, posiadały odpowiednie kwalifikacje i kompetencje do pracy z dziećmi oraz nie stanowiły dla nich zagrożenia;
- b) Przed dopuszczeniem do wykonywania czynności z małoletnimi wymagane jest zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego oraz Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Figurowanie w Rejestrach wyklucza możliwość zatrudnienia.

4) Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem

Podstawową zasadą relacji między małoletnimi, a personelem jest działanie dla dobra dziecka, z poszanowaniem jego godności, z uwzględnieniem jego emocji i potrzeb oraz w jego najlepszym interesie, w szczególności:

- a) utrzymywanie profesjonalnej relacji z podopiecznymi i reagowanie względem nich w sposób niezagrażający, adekwatny do sytuacji i sprawiedliwy wobec innych podopiecznych;
- b) zachowanie cierpliwości i szacunku w komunikacji z podopiecznymi, podkreślające zrozumienie dla uczuć przeżywanych przez nich, nie wymuszające zwierzeń na siłę i okazujące zainteresowanie, wsparcie i gotowość do rozmowy;
- c) nie zostawianie dziecku nieograniczonej wolności, wyznaczanie jasnych granic postępowaniu i oczekiwań, egzekwując konsekwencje za ich nieprzestrzeganie, ucząc tym samym, że odpowiedzialność jest po stronie podopiecznego, a konsekwencje wynikają z jego działania;
- d) reagowanie w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych dziecka, w tym dostosowanie poziomu komunikacji do możliwości intelektualnych i emocjonalnych podopiecznego;
- e) równe traktowanie podopiecznych bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, kulturowy, religijny i światopogląd;
- f) fizyczny kontakt z podopiecznym możliwy tylko jako odpowiedź na realne potrzeby dziecka w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego. Na kontakt fizyczny (np. przytulenie) podopieczny zawsze musi wyrazić zgodę, chyba że kontakt ten konieczny jest ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa podopiecznemu lub pozostałym osobom;
- g) ustalanie reguł i zasad pracy w grupie, jasne określanie wymagań i oczekiwań wobec podopiecznego, stanowcze reagowanie na zachowania niepożądane;
- h) panowanie pracownika nad własnymi emocjami;
- i) jeśli podopieczny i jego rodzice są osobami bliskimi wobec pracownika, zachowuje on poufność wszystkich informacji dotyczących innych podopiecznych placówki.

5) W relacji personelu z małoletnimi niedopuszczalne jest:

- a) stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie, w tym stosowanie kar fizycznych, wykorzystywanie relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
- b) zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie podopiecznych;
- c) podnoszenie głosu, krzyczenie na podopiecznych, chyba że wymaga tego zapewnienie bezpieczeństwa podopiecznemu i innym osobom;
- d) ujawnianie informacji wrażliwych (wizerunek, informacja o sytuacji rodzinnej, medycznej, prawnej itp.) dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych podopiecznych;
- e) zachowywanie się w obecności dzieci w sposób niestosowny, np. poprzez używanie słów wulgarnych, czynienie obraźliwych uwag oraz nawiązywanie w wypowiedziach do atrakcyjności seksualnej;

- f) nawiązywanie z podopiecznym jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, ani składanie mu propozycji o nieodpowiednim charakterze, kierowanie do niego seksualnych komentarzy, żartów, gestów oraz udostępnianie podopiecznym treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę;
  - g) faworyzowanie podopiecznych;
  - h) utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) bez zgody dziecka i jego opiekunów prawnych;
  - i) proponowanie podopiecznym alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji psychoaktywnych, spożywanie ich wspólnie z uczniami lub w ich obecności;
- 6) Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi podopiecznymi**
- a) Podstawową zasadą wzajemnych relacji między podopiecznymi jest działanie z szacunkiem, uwzględniające godność i potrzeby innych.
  - b) Niedozwolone jest w szczególności:
    - stosowanie przemocy wobec jakiegokolwiek podopiecznego, w jakiegokolwiek formie;
    - używanie wulgarnego, obraźliwego języka;
    - upokarzanie, obrażanie, znieważanie innych uczestników zajęć;
    - zachowanie w sposób niestosowny, tj. używanie wulgarnych słów, gestów, żartów,
    - kierowanie obraźliwych uwag, w tym o zabarwieniu seksualnym;
    - stosowanie zastraszania i gróźb;
    - utrwalanie wizerunku innych uczniów poprzez nagrywanie (również fonii) i fotografowanie bez uzyskania zgody;
    - udostępnianie między małoletnimi substancji psychoaktywnych i używanie ich w swoim otoczeniu.
- 7) Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych**
- a) Najmłodsi podopieczni (turnusu I i III) oddają telefony i inny sprzęt elektroniczny do depozytu i korzystają z niego w wyznaczonym regulaminowo czasie.
  - b) Starsi uczestnicy (turnusu II) mogą zatrzymać telefony, lecz korzystają z nich zgodnie z regulaminem danej imprezy.
- 8) Zasady podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia małoletniego**
- a) Poinformowanie wszystkich członków personelu o społecznym i prawnym obowiązku zawiadomienia instytucji o możliwości popełnienia przestępstwa na szkodę małoletnich
  - b) Udostępnianie danych teleadresowych placówek pomocowych, zajmujących się ochroną dzieci oraz zapewniających pomoc w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia w tym numeru telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży.
  - c) Wprowadzenie procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego (zał.nr 3).
  - d) Prowadzenie dokumentacji przebiegu interwencji (zał.nr 2) Karta interwencji dołączana jest do karty kwalifikacyjnej dziecka i przechowywana u kierownika danej imprezy, a po jej zakończeniu w archiwum KPK.
- 9) Zasady udostępniania standardów rodzicom/opiekunom prawnym oraz podopiecznym KPK**
- a) Dokument Standardy Ochrony Małoletnich znajduje się w siedzibie KPK oraz każdorazowo u kierownika organizowanej imprezy i jest dostępny dla pracowników, podopiecznych i ich rodziców/opiekunów prawnych oraz wolontariuszy, praktykantów i stażystów. Wersja skrócona dostosowana dla podopiecznych jest wyeksponowana w widocznym miejscu wraz z regulaminem imprezy.

- b) Kierownik imprezy jest zobowiązany do zapoznania wszystkich pracowników, wolontariuszy, praktykantów, stażystów z dokumentem niezwłocznie po wejściu dokumentu w życie lub w dniu podjęcia pracy przez nową osobę, co zostaje poświadczane podpisem na oświadczeniu. (zał. Nr 1)
- c) Dokument zostaje opublikowany na stronie KPK, a rodzice podopiecznych imprezy zobowiązani są do zapoznania się z nim, co poświadczają podpisem w stosownym załączniku.
- d) Kierownik imprezy wraz z wychowawcami mają obowiązek zapoznania podopiecznych ze Standardami w wersji dla małoletnich oraz omówienia ich w sposób dostosowany do wieku i możliwości poznawczych, aby były zrozumiałe i nie budziły wątpliwości małoletnich.

10) Zasady ewaluacji i aktualizacji standardów

- a) Przegląd i aktualizacja standardów odbywa się nie rzadziej niż raz na dwa lata;
- b) Za ewaluację dokumentu odpowiada Prezes KPK lub osoba przez niego wyznaczona;
- c) Pracownicy placówki oraz podopieczni zgłaszają wszystkie zaobserwowane naruszenia standardów kierownikowi imprezy lub osobie przez niego wyznaczonej, która prowadzi rejestr takich zdarzeń.
- d) Kierownik reaguje na zgłoszone naruszenie standardów, by nie dopuścić do powtórzenia naruszeń korzystając z dostępnych regulaminowo narzędzi;
- e) Kierownik lub osoba przez niego wyznaczona może w każdym momencie trwania imprezy zwołać zebranie wychowawców, by omówić zdarzenia naruszeń standardów, sposoby radzenia sobie z takimi zdarzeniami lub konieczność wprowadzenia zmian w standardach lub nowych zasad. Z zebrania sporządza się notatkę służbową.

O zaktualizowanych standardach informuje się cały personel, podopiecznych i ich rodziców/opiekunów prawnych.

Załącznik nr 1
do Standardów Ochrony Małoletnich KPK

.....
miejsowość, data

**OŚWIADCZENIE PRACOWNIKA O ZNAJOMOŚCI I PRZESTRZEGANIU ZASAD ZAWARTYCH
W STANDARDACH OCHRONY MAŁOLETNI**

Ja,.....oświadczam,
że zapoznałam/em się ze Standardami Ochrony Małoletnich stosowanymi przez KPK oraz
deklaruję, że będę ich przestrzegać.

.....
podpis

Załącznik nr 2
do Standardów Ochrony Małoletnich KPK

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko małoletniego		
Przyczyna interwencji/forma krzywdzenia		
Osoba zgłaszająca interwencję		
Opis działań podjętych przez personel	data	działanie
Spotkania z opiekunami małoletniego	data	działanie
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	1. Zawiadomienie policji/zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa. 2. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny. 3. Inny rodzaj interwencji. Jaki?	
Dane dotyczące organu, do którego zgłoszono interwencję		
Wyniki interwencji: działania placówki, działania rodziców, działania organów sprawiedliwości	data	działanie

Załącznik nr 3

do Standardów Ochrony Małoletnich KPK

PROCEDURA PRZEPROWADZENIA INTERWENCJI W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA MAŁOLETniego

1. Każdy członek personelu podejrzewający sytuację krzywdzenia małoletniego jest zobowiązany do niezwłocznego zgłoszenia tego faktu kierownikowi imprezy w postaci notatki służbowej.
2. Kierownik niezwłocznie kontaktuje się, zależnie od oceny sytuacji, z rodzicem/opiekunem prawnym dziecka lub/i placówką Pomocy Społecznej odpowiednią dla miejsca zamieszkania dziecka. Podjęte działania dokumentuje w Karcie Interwencji.
3. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka albo osoby mu najbliższej, osoba ujawniająca zdarzenie bezzwłocznie dzwoni na numer alarmowy 112.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH PRZED KRZYWDZENIEM WERSJA UPROSZCZONA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Co to są standardy ochrony małoletnich?

To zestaw zasad i reguł oraz sposobów postępowania wobec dzieci i małoletniej młodzieży, których celem jest zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim podopiecznym placówki, dbałość o ich dobro, uwzględnianie ich potrzeb i podejmowanie działań w ich jak najlepszym interesie. Standardy mają chronić dzieci przed przemocą i określają, jak pomagać w sytuacjach stwierdzenia takiej przemocy. Takie standardy obowiązują we wszystkich instytucjach, w których dorośli pracują z dziećmi lub mają z nimi kontakt (np. szkoła, świetlica, poradnia, kolonie). Ze Standardami muszą zapoznać się wszyscy pracownicy, rodzice oraz podopieczni.

2. Kiedy mamy do czynienia z krzywdzeniem i przemocą?

Krzywdzenie to każde zamierzone lub niezamierzone działanie człowieka, instytucji lub społeczeństwa jako całości, które narusza prawa podopiecznego placówki i/lub zakłóca jego prawidłowy rozwój. Dotyczy to również niereagowania na sytuacje naruszające prawa dziecka lub zaniechanie jego potrzeb.

Wyróżniamy różne formy krzywdzenia:

- a) przemoc fizyczna – przemoc, w wyniku której małoletni doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią zagrożony ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub ze strony osoby, której małoletni ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec małoletniego może być czynnością powtarzalną lub jednorazową;
- b) przemoc psychiczna – to długotrwała, szkodliwa relacja pomiędzy dzieckiem a opiekunem. Zaliczamy do niej m.in.: zaniechanie emocjonalne, wrogość, obwinianie, oczernianie, odrzucanie, niekonsekwencja w relacji, niedostrzeganie lub nieuznawanie potrzeb emocjonalnych dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a małoletnim;
- c) wykorzystywanie seksualne – włączanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa;
- d) zaniechanie małoletniego – stałe lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nieprzestrzeganie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniechania dochodzi w relacji małoletniego z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

3. Jak powinien zachowywać się personel wobec dzieci?

- a) Jest cierpliwy i odnosi się do wszystkich z szacunkiem;
- b) nie wymusza zwierzeń na siłę, ale okazuje zainteresowanie, wsparcie i gotowość do rozmowy;
- c) nie zostawia dziecku nieograniczonej wolności, wyznacza jasne granice postępowania, egzekwując konsekwencje za ich nieprzestrzeganie, ucząc tym samym, że odpowiedzialność jest po stronie podopiecznego, a konsekwencje wynikają z jego działania;
- d) traktuje wszystkich podopiecznych równo, ale uwzględnia ich indywidualne cechy i możliwości;
- e) fizyczny kontakt z podopiecznym możliwy jest tylko za jego zgodą (np. przytulenie na pocieszenie), chyba że kontakt ten konieczny jest ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa podopiecznemu lub pozostałym osobom;

- f) nie stosuje przemocy w jakiegokolwiek formie;
- g) nie krzyczy, nie przeklina, nie poniża i nie obraża podopiecznych;
- h) nie filmuje, nie fotografuje, nie nagrywa dzieci bez zgody ich i ich rodziców/opiekunów;
- i) określa jasne reguły pracy w grupie;
- j) stanowczo reaguje na niewłaściwe zachowania podopiecznych.

4. Jak powinny zachowywać się dzieci wobec siebie nawzajem aby spędzać czas bezpiecznie i przyjemnie?

- a) nie używają przemocy wobec kolegów i koleżanek czyli nie biją, nie popychają itp.;
- b) starają się odnosić z szacunkiem, nie używając wulgaryzmów;
- c) nie stosują gróźb, nie straszą innych;
- d) nie nagrywają, nie fotografują, nie filmują innych bez ich zgody i nie publikują nagrań bez zgody;
- e) w swoim działaniu uwzględniają potrzeby innych.

5. Czy można używać sprzętu elektronicznego podczas pobytu na obozie, zimowisku, biwaku?

Zawsze postępujemy zgodnie z regulaminem danej imprezy. To zależy ile masz lat, na jakim turnusie czy imprezie jesteś, czy masz czas wolny czy zajęcia.

6. Co się dzieje, gdy ktoś z podopiecznych jest krzywdzony lub istnieje podejrzenie jego krzywdzenia?

- a) wszyscy pracownicy znają Standardy i wiedzą, jak interweniować w takiej sytuacji;
- b) o podejrzeniu lub fakcie krzywdzenia zawsze informowany jest Komendant, który decyduje o formie pomocy zależnie od sytuacji (rozmowa z podopiecznym, rozmowa z rodzicami, powiadomienie policji, powiadomienie placówki Pomocy Społecznej);
- c) w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia, życia dziecka pracownik dzwoni na nr 112;
- d) wszystkie podjęte interwencje są spisywane i załączane do dokumentacji imprezy.